

Velja po pošti:

za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-80
za en mesec 1-90
za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inserati:

Enostolpna petstirata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več kot trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Predzgodovina predloga
Krek-Kramar.

Od poučene strani izvemo sledeče
animivne podrobnosti:

Misel, da se vložiti tak nujen predlog, se je že porodila **preteklo poletje** ob času obstrukcije čeških agrarcev in »Slovenskega kluba«. Takrat je bilo dogovorjeno med dr. Šusteršičem in poslancem Udržalom ter drugimi voditelji čeških agrarcev, da se vložiti nujen predlog za izpremembo postav o opravičniku in tako postavi nemške stranke in socialne demokrate pred alternativo, ali odpovedati se enkrat za vselej obstrukciji — ali pa priznati pravico do obstrukcije tudi Slovincem in češkim agrarcem. Razume se, da sta že takrat znala za ta načrt tudi dr. Krek in dr. Korošec. — Toda razmere niso bile poletni še zadostno dozorele, zato je zaostala predlogova predložitev . . .

Šele v četrtek 16. t. m. je smatral dr. Šusteršič, da je dozorel položaj za veliko akcijo. Ko pride okoli poldne v zbornico, se je takoj sporazumel z dr. Krekom in dr. Korošcem na eni strani, a na drugi strani z voditelji čeških agrarcev, osobito z Udržalom, Zazworko, Stančkom in Prasekom. Sklenjeno je bilo, da se **nemudoma** vložijo nujni predlog in da ga bo utemeljeval dr. Krek.

Sklep se je takoj izvršil — dr. Šusteršič je predlog nemudoma sestavil, preskrbel podpise »Slovenskega kluba« in čeških agrarcev in ga vložil na roki podpredsednika Zazworke, ki je baš takrat predsedoval. — Zgodovinski čin je **zvršen** . . .

Predlog je bil vložen takorekoč že **zadnje minuto**. Vsako omahovanje in odlašanje bi bilo pogibeljno — kajti le malo časa pozneje so vložili češki radikali 19 nujnih predlogov! Ako bi bili le-ti prehiteli dr. Šusteršiča, padla bi bila akcija v vodo, kajti češki radikali so odločno pobijali to akcijo in ne bi bili nikdar in pod nobenim pogojem odstopili prednost dr. Krekovemu predlogu!

Vse, kar se je potem zgodilo, je manjšega pomena. **Krekov predlog je udaril v situacijo kakor blisk z jasnega neba**. Učinkoval je s svojo lastno dinamiko tako, da je bila v 24. urah cela situacija preobrnjena.

»Rechter Hand, linker Hand, alles vertauscht.« *)

Tako je označil položaj voditelj soc. demokracije dr. Adler pri konferenci načelnikov v svojem znamenitem govoru, v katerem je povedal nemškim strankam v brk, da **morajo sprejeti Krekov predlog** — sicer da jih zadene vsa **odgovornost** za posledice!

Takoj po vložitvi Krekovega predloga v četrtek popoldne se je vršila seja parlamentarne komisije »Slovenske Unije«, v kateri je poročal dr. Šusteršič v imenu »Slovenskega kluba« o vloženem predlogu in prosil, naj ga »Slovenska Enota« odobri . . . »Sl. Unija« je pritrdila predlogu z glasovi čeških agrarcev, »Češkega kluba« in »Slovenskega kluba« proti glasovom čeških radikalcev in dr. Stranskyjeve lydove stranke — medtem ko sta se katoliško - narodni češki klub in pa »Zveza južnih Slaven« po svojih zastopnikih, Šramek in Ploj **vzdržala glasovanja!**

Obenem je sklenila »Slovenska Unija«, da vložijo še svoj lasten predlog v isti zadevi in v tem predlogu podrobno označi pravice zborničnega predsednika. To je bil predlog dr. Kramar, Udržal, Šusteršič, ki se je vložil drugi dan, petek 17. t. m. . . .

Vse drugo je itak zadosti znano. V petek že so stopili zastopniki poljskega kluba, nemških strank in socialnih demokratov v stik z načelniki »Slovenske Unije« dr. Kramarom, Šusteršičem in Udržalom. Tekom sobote se je ugotovilo po zaupnih pogajanjih končno besedilo zgodovinsko važne opravičnikove prenosne. Kar je sledilo v javni seji, je bila le bolj dekoracija — priznava pa ves svet, da je tudi v tem dekorativnem delu zavzel »Slovenski klub« po svojem dičnem govorniku dr. Kreku prvo mesto. Njegov uprav moštovski govor je bil pravo izpopolnilo zgodovinsko pomembnih taktičnih potez, ki so se bile zvršile poprej.

Tako je stal »Slovenski klub« na krmilu, ko se je vršil važen del avstrijske zgodovine.

Prišel je konec nemškega »veto«. — Zdaj je pot prosta za zdravo parlamentarno življenje, za demokratičen razvoj države do **popolne zmage ravnopravnosti narodov**. Toda v enem se ne varajmo: Pot je sicer prosta, a dolga! Zdaj se šele prične pravo, truda-

*) »Na desnici, na levi, vse zamenjano.«

polno delo naših poslancev z utemeljenim upanjem na uspeh, na popolen uspeh, toda pravi sadovi se utegnejo pokazati šele čez dalje časa. V političnem življenju se stvari počasi razvijajo. — Toda pot je prosta, svež zrak demokratične svobode, demokratičnega napredka dihamo, navdaja nas deloljubje, pogum, energija, požrtvovalnost za blagor ljudstva — **zato bomo dosegli svoj cilj, bodisi pot še tako dolga!**

Z bojišča.

Dunaj, 20. grudnia.

Za Avstrijo in nadaljni razvoj njenih narodov je in ostane minola sobota zgodovinsko važen dan. Obstrukcija »Slov. Jednote« je bila naperjena proti sedanjemu pomemčevalnemu zistemu. Bienenrthova vlada je sicer še na krmilu, toda dnevi njeni so štetí. Vlada se je bala le nemške obstrukcije, ako bi ustregla opravičenim slovenskim zahtevam. Nemški »veto« je vzdrževal vlado in njen zistem. Izprememba poslovnika pa iztrga nemškim strankam najostrejšo orožje obstrukcije, razsuje okope, za katerimi so bili v varnem zavetju. Sedaj bode šele mogoče, da slovenske stranke pridobe v parlamentu svojemu številu primerno moč in veljavo. V sedanjem trenutku igra vprašanje Bienenrthovega kabineta le podrejeno vlogo. Vlada je izgubila svojo zaslonbo in pojde rakom živžgat, četudi dobi proračunski provizorij in rumunsko trgovinsko pogodbo.

Izjava barona Bienenrtha.

Izpremembo kabineta je danes baron Bienenrth sam napovedal v proračunskem odseku. Udal se je v usodo, ki je nenedoma izpremenila situacijo na parlamentnem bojišču. Proračunski odsek razpravlja o provizoriju. Baron Bienenrth naglašja, da je zbornica v soboto s svojim sklepom ustvarila nov položaj. Zavrača pa očitke, da je sovražna Slovanom in parlamentu. Kar čez noč je baron Bienenrth postal nedolžno jagnje, kateremu so le drugi kaili vodo. Dobrika se zmagovalcem in jih prosi, naj mu odpuste ako ni bilo vse v redu. Sestavo nove vlade prepušča političnim strankam, da se dogovore: zadnje in odločilno besedo seveda ima krona. Iz teh besed odmeva resignacija. Pred štirimi dnevi je baron Bienenrth drugače govoril.

Dr. Korošec

je podal znamenito izjavo, o kateri smo poročali včeraj med telefoničnimi poročili in na katero se še povrnemo.

Poslanec Gostinčar.

V nadaljni razpravi je posl. Gostinčar našteval razne zahteve slovenskih poslan-

cev. Predvsem mora vlada izdatneje pospeševati živinorejo in kmetijstvo sploh v južnih deželah. Urediti se morajo službene in plačilne razmere paznikov in pisarniških uradnikov pri rudnikih, osobito v Idriji, in gozdnih delavcev. Nujna potreba je, da država zgradi v Ljubljani osrednji kolodvor ter razširi kolodvora v Škofji Loki in na Jesenicah. Železniškim delavcem se ne smejo vzeti proste vožnje, sploh naj se državnim delavcem olajšajo železniške vožnje. Javni napisi, osobito na Koroškem in drugih obmejnih pokrajinah morajo biti v vseh deželnih jezikih. Sedanji vladi ne moremo zaupati iz razlogov, ki jih je že navedel tovariš dr. Korošec. Vlada je sama razdvojena in razdejana. Min. predsednik je izjavil v zbornici, da pozdravlja predlog dr. Kreka in dr. Kramarja. In vendar je minister dr. Schreiner glasoval proti predlogu in torej tudi proti vladi. Ali ni to nečuvstvo! Taki vladi torej ne moremo zaupati, ko je pristranska in ustreza le nemškim zahtevam.

Nemci besné.

Nemška glasila izlivajo ves svoj srd na kršč. socialce. Graški »Tagblatt« piše: Čez noč je bila skupaj nova delovna večina, kateri sledi tudi nova vlada. Govori se že, da se takoj prično nova pogajanja o novi vladi, ko zbornica dovoli prorač. provizorij in pooblastilni zakon za trg. pogodbe. Pa še večji uspeh doseže »Slov. Jednota.« Osamljene bodo pristne nemške stranke, v zbornici postane slovensko-klerikalna večina, ki je za Čehe večje vrednosti, nego en portfelj več ali manj v kabinetu. Osamljenost nemških svobodomislinskih strank se je pokazala že pri glasovanju o nujnosti Kramar-Krekovega predloga.

»Reichenberger Ztg.« izjavlja: Krščanski socialci so dokazali svojo staro in globoko vkoreninjeno zopernost proti narodnemu in svobodomiselnemu nemstvu; združili so se s »Slov. Jednoto« in zato je mogel predreti Kramar-Krekov predlog. Bodočnost pa še pokaže, kaj vse tiči za tem predlogom. Da Nemcem ne prinese nič dobrega, to je pribito. Namen predloga je, da Nemce potisne v slovanski jarem. Nemci imajo v avstrijski zbornici le malo prijateljev in v kratkem času bodo okušali grenko jedro tega predloga.

V proračunskem odseku pa liberalni Nemci z dolgimi govori poskušajo zavleči glasovanje o prorač. provizoriju. Sedaj ob 5. uri je vpisanih še 20 govornikov. Nimajo pa pravega poga, da bi onemogočili pravočasno rešitev, ker bi s tem ali že sedaj pomagali vreči vlado ali pa jej potisnili v roke § 14. Oba slučaja bi jim še bolj obtežila že itak neprijetni položaj, v katerem so. Proračunski odsek je končno odobril

LISTEK.

Nova slovenska opera „Lepa Vida“.

Risto Savin, med Slovenci s svojimi glasbenimi deli, vokalnimi in instrumentalnimi, popularen, se je smelo podal na polje visoke dramatične glasbe. Izbral si je za snov Jurčičevo »Lepo Vido« in jo v družbi z znanim nemškim kritikom in historikom dr. Batko priredil za libreto operi. Izpremenjenega je marsikaj na Jurčičevem delu, predvsem je uvedenih nekaj oseb obojega spola, seveda z namenom, pridobiti si čim širše polje za glasbene efekte in zanesti čim več raznoterosti in premen v dejanje, ustvariti več kontrastov. Brez dvoma moramo v tem oziru priznati stvariteljem opere prosto roko, toda njihova stvar je, da zopet in zopet preštudirajo skrbno in vestno, kako se posameznosti vjemajo med sabo, na korist ali na škodo enotnosti. In v enotnosti je težišče dela, pa v gladko se razvijajočem dejanju, brez mrtvih točk. Pred vsem pa ni odobravati vpletanje prizorov, ki zbuja neprijetni čut nasilnega vpletanja. In tega se nismo mogli obakrat znebiti, n. pr. v dru-

gem dejanju, ko nastopi par hišnih uslužbencev. Stika ni. V ostalem upoštevamo težavni položaj avtorjev in se omejimo na pripombo, da mestoma zavlada na odru neka tišina, ki se dá morda označiti kot mrtva točka. Odševši vse to pa imamo pred seboj lepo delo, ki nudi skladatelju mnogokaj, kar zamore v orkestru povedati na način, ki pretresa srce in valovi v duši.

Savin je modern skladatelj. Skušal je kot tak ohraniti glasbi značaj kraja, kjer se vrši dejanje. Baš to je težko. Moderno je neprestano prelivanje čim bujnejših, izrednejših harmonij — narodno, jugoslovansko je solidno nasledovanje temeljnih harmonij. Pač se čuje tu in tam motive, ki olajšalno done v uho, polno pestrih, četudi ne vedno lepih struktur v orkestru, ki blažilno legajo na dušo, saj so nam ti motivi bližji, kot moderna glasba, a konsekvntno izginjajo v tem nemirnem vrvenju glasov.

Spomnili smo se nerazoranega polja naše narodne glasbe in priznali Savinu, da je stavljen si nalogo rešil častno. Gosp. skladatelj, ki je bil sam navzoč pri prvi predstavi, nam bo morda pritrdil, da bi se v partituri dalo kaj premeniti v korist delu, ki pomenja zanj uspeh in zaslug. Izvajanje opere je zelo težavno, tako da ni zameriti, če

so se pojavile hibe. Požrtvovalno in z ljubeznijo so se solisti oprijeli partij in jih peli z veliko pozornostjo. Odlično je bila vstvarjena Vida v osebi gospe Nortgartove v igri in petju. Izbornega Alberta smo imeli v g. Fiali, še boljšega Pietra v g. Bukšku, posebno v maski. G. Vulakovič je razvil svoje najboljše zmožnosti, ki mu garantirajo vselej popoln uspeh. Gospica Peršlova, dasi bolehná, je zanesla z Nežo dobršen del življenja in na oder ter z izdačnim glasom in premišljeno igro stala v vrsti najboljših.

Orkestru ne oporekamo toliko preciznosti, kot čiste intonacije.

Kapelnik Benišek, ki je deloma v družbi z g. skladateljem naštudiral opero, zasluži posebe priznanja, da je v tako kratkem času omogočil uprizoritev.

S cvetličnimi darovi odlikovane dame solistinje in soliste, kakor tudi skladatelja je polnoštevilno zbrano občinstvo aklamiralo z živahnostjo, ki je pričala, da je veselo tega najnovejšega glasbenega pojava pri nas.

Mi se mu pridružujemo s čestitko za g. skladatelja Risto Savina (g. artijerjski major J. Širca) in z željo, da bi nam bila dana prilika, ga še opetovano pozdraviti na našem odru in mu zapisati neomejeno priznanje. A. S.

Kandidat.

Paul Bourget. — A. Kalan.

(Dalje.)

Ženski Judež je stiskal v svojih rokah usnat ročaj z vrečico. Peter ni dvomil niti za trenotek, da bi ne bilo teh pisem v majhni vrečici. Da je ravno k njemu prišla, zdelo se mu je tudi naravno. Ona je ta Lartailova pisma ukradla, potem pa se vprašala: »Komu jih prodati? Gospej Brillaultovi? Ali Lartailu? Gotovo se je bala, da bi jo ta dva raje popihala, ko bi videla, da sta razkrinkana, kakor pa da bi bila odvisna od nje. . . Ali soprogu samemu? Dati mu pisma, bi se reklo, poučiti ga o nezvestobi njegove žene. Ali bi bil mož voljan plačati veliko vsoto za dokaze, ki bi si jih lahko sam preskrbel z nekoliko pazljivostjo? . . . Služkinja je vedela po tem, kar je slišala v salonu ali po svojih opravkih, o silovitem boju, ki se je vnel v mestu O. za izpraznjeno mesto poslanca. Vedela je, da je soprogo njene gospe vpliven mož v mestu in da je uspeh Lartailov popolnoma odvisen od njegove podpore. Vedela je tudi, da je Montbrun bogat. To bi bil človek, ki bi ji dobro plačal ta pisma. Ta podel račun ni prevaral tatiče. Kajti ko je kandidat slišal to malo

začasni proračun s 26 proti 18 glasovom. Za so glasovale stare vladne stranke, proti soc. demokrati in „Slov. Unija“. Glasovalo se je po imenih. Glasovanja so se vzdržali Ploj, Rolsberg, Malik in Mastalka.

Zmešnjava v nemškona-cijonalnem taboru.

Med ljubljanskimi Nemci so zadnji politični dogodki strahovito učinkovali. Ljubljanski Nemci so se sešli in so si politične dogodke na Dunaju sledeče razlagali:

Dr. Šusteršič je že iz početka imel namen celo obstrukcijo tako urediti, da bo nazadnje stavil predlog, ki naj prepreči vsako obstrukcijo. Baron Bienert je bil že pripravljen, kakor kvasijo Nemci, koncedirati jugoslovanskega ministra in tedaj so mu zagrozili planinski Nemci z obstrukcijo. Iz strahu pred nemško obstrukcijo se Bienert ni upal cesarju predložiti rekonstrukcije kabineta. Nemci se zdaj strahovito jeze na Bienerta in ga dolže, da je bil pri stvari dr. Šusteršičev zaveznik. (O tem se Nemci motijo, kajti naši poslanci so izvedli vse brez Bienertove vednosti, s katerim sploh ne občujejo. Op. ur.)

Od strani planinskih Nemcev je bilo že vse pripravljeno na eventualno nemško obstrukcijo in odtod strašno njihovo ogorčenje, ker jim je izvil dr. Krek to orožje iz rok, kar imenujejo »eine katastrophale Ueberrumpelung«.

Vse je bilo odvisno le od naglice. Če bi bili imeli planinski Nemci le en dan časa, bi bili spravili v državnem zboru skupaj mogočno nemško stranko, ki bi bila s hrupno obstrukcijo preprečila glasovanje o dr. Krekovem predlogu. Tako je bil pa predlog sprejet predno so se še mogli Nemci organizirati. Vprašanje je, kaj zdaj storiti. Planinski Nemci zahtevajo od svojih poslancev, naj kljub poslovniku obstruirajo, ker mislijo, da se krščansko-socialni predsednik ne bo uprl proti njim z vso strogostjo. Poizkusiti hočejo torej to, kar so poizkusili slovenski liberalci v kranjskem deželnem zboru. Mnogo nemških poslancev pa je proti temu. Tako je v nemško-nacionalnem taboru zmešnjava. Razumni Nemci pravijo, da po tej izgubljeni bitki ne kaže nemštvu se še bolj blamirati. Sram jih je, da bi se dali iz državnega zbora kot razgrajati vun metati. Kričaji pa si žele takih škandalov. Posebno se hudujejo na dr. Steinwendera, ki nikakor neče za svojo osebo igrati v državnem zboru vloge Pepeta Turka.

Gosposka zbornica.

Je imela včeraj popoldne ob 3. uri 40 minut sejo. Grof Thun predlaga, naj se po poslaniški zbornici sprejeta poslovnikova izprememba takoj nakaže komisiji, ki naj v dveh urah stavi primerne predloge. Komisija je zborovala od ¼ na 5. do ½ 7. zvečer. Ustavoverci so v komisiji nasprotovali poslovnikovi izpremembi, ker se boje za nemški veto. V gosposkozbornični seji je poročal knez Schönburg, ki priporoča, naj se odobri po poslanski zbornici sprejeta poslovnikova izprememba. Za njim je govoril notranji minister Haerdlt, ki v imenu vlade priporoča, naj se odobri poslovnikova izprememba. V imenu ustavovercev je navajal Plener nemške pomisleke proti poslov-

nikovi izpremembi, grof Thun in Planinski sta pozdravljala preosnovo, ki omogoči poslaniški zbornici plodovito delo. Poslovnikova izprememba se je sklenila soglasno, ker so se nemški nasprotniki reforme vzdržali glasovanja.

Poslovnikovo izpremembo je že vladar sankcioniral in sicer je prinesel sankcijo načelnik kabinetne pisarne še prej, predno je bila postava v gosposki zbornici sprejeta. Današnji uradni list že objavi postavu, vsled česar se bo že danes v poslanski zbornici zborovalo po novem poslovniku, ki je plod velikopotezne politike in spretnosti »Slovenskega kluba« in njegovega načelnika dr. Šusteršiča.

Parlamentarne vesti.

Glasovi o reformi.

Položaj kljub poslovnikovi izpremembi ni še jasen. »Bohemia« se jezi na krščanske socialce in na dr. Luegerja, ki je ob tem zgodovinskem trenutku pokazal, da pozna bolj potrebe časa, kakor razni krščansko-socialni po nemškem »Freisinnu« objeti voditelji. Nemški »Freisinn« je tudi na Gessmanna hud, češ, da je rekel kršč.-soc. poslancu Funku: »Povejte našim, naj mirno glasujejo za nemški poslovni jezik, ker bodo proti glasovali socialni demokrati«. Kar se tiče pooblaštilne postave, ima vlada zagotovljeno večino, nima jo pa za začasni proračun, ker zanj socialni demokrati ne bodo glasovali in se bo šlo pri glasovanju le za nekaj glasov.

Straža v parlamentu.

Vsled novega poslovnika se name-rava ustanoviti straža v parlamentu, ki prične baje poslovati že 1. marca. Uriti jo začne kmalu po Novem letu. Močna bo 40 mož. Sprejemali bodo vanjo dobro popisane nekdanje podčastnike, ki bodo morali znati popolnoma nemško in še en deželni jezik. Zastopane bodo v straži vse narodnosti. Skrbeti bo morala straža za red in ugled po vseh zborničnih prostorih. Razpolagal bo ž njo zbornični predsednik. Obleka bo temna s temnordečimi našitki, ravno take bodo hlače. Oboroženi bodo stražniki s sabljami.

Med Nemci

vlada velika zmešnjava. Nemci groze Čehom, da ne opuste v češkem dežel-nem zboru obstrukcije, dokler ne dosežejo, kar zahtevajo. Nemški »Freisinn« napada krščanske socialce, ki jim krepko odgovarjajo. V »Grazer Tagblattu« pripoveduje Avgust Einspinner, kako da se je kršila po poslovnikovi izpremembi postava, kar Einspinner najbolje zna, ker je napravil svoj pravniški rigoroz v uniformi trdnjavskega topničarja in ki o pravosodju ravno toliko razume, kolikor topovi kotorskih utrd. Mož pripoveduje, kako so bili svobodnomiselni nemški poslanci pobiti, ko so doznali, da zmagajo Slovani s poslovnikovo izpremembo. Steinwender se pa imenitno norčuje v »Tagespost« iz Nemcev in je tako poreden, da pove celo, kako je mogoče tudi po novem poslovniku obstruirati osobito — slovanskim poslan-cem.

Dnevne novice.

+ **Koroški Slovenci** »Slovenskemu klubu«. Gospod dr. Brejc je poslal dr. Šusteršiču kot načelniku »Slovenskega kluba« sledeče pismo: »Častiti gospod poslanec!

tem hujše! Korenito se izpremene raz-mere med tema človekoma. Prišlo bo do dvoboja, morda do uboja. Eno je bilo gotovo: ponosni Brillault bi ne podpiral več svojega tekmeca. Najmanj pa bi bilo to, da bi Lartaila prisilil, da odstopi, in v zadnjem hipu bi ne mogel noben kandidat nastopiti. Dvanajst dni! Določena je bila bela nedelja, in veliki teden se je pričel. Montbrun je ohranil vernost svojih pradedov nepokvarjeno. Bil je vnet, globokoveren katolik. Nagloma se je domislil, kako srdito bi se Brillault trudil v Burbon-ski palači za zloglasne postavu proti cerkvi, in posebej še njegovega govora proti bogoslovnim semeniščem in proti Saint Sulpice. Naslikal si je, kako visi nad njegovo glavo meč za kazen. Ali ni bil on med kolovodji najzlobnejših boriteljev zadnjih pet let, ki so se voj-skovali naravnost zoper blagor domo-vine? Na misel mu je prišla vrstica li-sta iz maše velikega ponedeljka, kateri je mladi mož prejšnjega dne prisostvo-val: »Ece omnes quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos!« ... »Vsi sovražniki božji bodo razpadli ka-kor obleka. Gnjljoba jih bo požrla.« ... In nekako kruto veselje mu je prepo-jilo srce ...

Vsa javnost stoji pod vtisom včerajšnega dne. Naš nemškonačalni radikalizem stoka, kakor da bi ga že držala za vrat — bodočnost, ki jo dr. Krekov želnjalni predlog od-pira slovanski misli v naši državi. Žarek upanja je padel včeraj tudi na koroške Slo-vence, ki zadnje čase v prvi vrsti plačujejo stroške sedanjega vladnega zistema na jugu države. Ni dvoma, da je strahovit naval nem-štva, ki ga je nekaj časa sem pri nas opa-zovati, slovenstvo na Koroškem spravil v tako kritičen položaj, da se je brez vsakega pretravanja bati najusodnejših posledic. ako ne pride v najkrajšem času temeljita reme-dura. Raditega vem, da se bo naša ljudstvo globoko oddahnilo, ko bo izvedelo o veli-kanski parlamentarni zmagi, ki jo je izvojevalo sicer po številu malo, toda po poli-tični potenci in razsodnosti druge daleč nadkriljujoče zastopstvo našega naroda. Ime nom naše politične organizacije Vas torej prosim, da »Slovenskemu klubu« zlasti pa njegovim voditeljem, posebno gg. dr. Šusteršiču in dr. Kreku sporo-ite iskreno za-hvalo in zaupnico koroških Slovencev! Takemu vodstvu sme naš narod z mirnim srcem prepustiti svojo usodo ...

Janezek se je oglašil. Nekateri ljudje so bili radovedni, kaj bo glasilo naših trapastih kranjskih liberalcev »Narod« reko, ko se je sprejel dr. Krekov predlog o gle-d na izpremembo poslovnika. To je bilo go-tovo, da bo »Narod« zabavljaj, ker uspeha našim poslancem ne privoščijo, ker je na-dalje ves čas v službi vlade in ker ga po raz nemškega »Freisinna« zelo boli, saj so njegovi bratci. Naravnost zabavljati pa tudi ne more, ker je sam Wolf rekel da je Krekov predlog največja katastrofa za Nemce. Pomagali so si zato pri »Narodu« tako, da so prepisali uvod iz »Neue Freie Presse« in klobasajo o tem da je obstrukcija ubila obstrukcijo. Take bi si še stare babe ne izmislile pri kofetu. Še nikoli nobena ob-strukcija v nobenem parlamentu na celem svetu ni dosegla takih uspeha kakor se-danja. Saj je bila tako uprizorjena, da je dr. Krek mogel sploh na dan s svojim predlogom in da so bile stranke večine prisiljene ga sprejeti, ker radevolje ga niso. Tega naši liberalci seveda ne razu-mejo ker so bili neumni kakor sivka na gmajni. Obstrukcija, ki je dosegla čez noč deložnost parlamenta, uničila nadvlado nemškega liberala ga nacionalstva in ustva-rila v Avstriji namah nove razmere, taka obstrukcija je pač toliko dosegla, da si več sploh žele in ne more. Potem pa »Narod« skuša zavajati, da predlog za izpremembo poslovnika pr vzapraj ni Krekov, ampak Kramarev in si celo izmišlja, da je Krek svoj predlog umaknil! Krek je svoj predlog, da se reformira poslovnik, že vložil, ko o Kramarevem še sluha in duha ni bilo in Kramar je sam v zbornici povdarjal, da o Krekovem predlogu ni nič vedel. Kramarev predlog je sploh samo redakcija Krekovega ki je v svojem bistvu ostal neizpremenjen. Krek svojega predloga nikoli ni umaknil in glasovalo se je v zbornici o Krek-Kra-marevem predlogu. Kar se pa »prioritete« tiče, je misel o izpremembi poslovnika go-jil »Slovenski klub« že v preteklem poletju in dr. Šusteršič ter Udržal, ki sta se za to akcijo domenila, sta potem čakala ugodnega trenutka, ki je prišel z obstrukcijo čeških agrarcev, ter sta zanj s čudovito spretnostjo zagrabila kakor pojasnjuje naš današnji uvodnik, ki je od avtentične strani in p-včerajšnji dr. Krekov članek. Češki agrarc so šli ves čas zvesto s nami in bodo vedno šli. »Narod« pa, ki je v soboto šuntal du-najski mob zoper češke agrarce, naj o njih previdno molči. Predlog za izpremembo poslovnika je izšel iz »Slovenskega kluba« in nihče drugi si ga ne pripisuje, le »Na-rod« čevka iz gole zavisti drugače. In te končno vsakega človeka le veseli, ker s tem, kažejo naši liberalci, kako hudo so zadež-in kako ne samo doma, ampak tudi v pa-rlamentu nič ne pomenijo, kajti nobena duša se ne zmeni zanje in jih sploh ne pozna ne, le fofšija in budalost liberalce še držita nekoliko skupaj.

+ **Liberalci liberalce zatajujejo!** Zalostna vloga, ki jo igra »Narod« in tisti, ki na Dunaju delajo, kakor on piše, je tudi liberalce same hudo vzne-jevoljila, ker vendar vidijo, da so po-polnoma na tleh s svojo taktiko in da nič ne veljajo. Zato so zelo hudi na »Narod«, ki tako zmešano piše, da sa-mega sebe ne razume, in celjski »Na-rodni Dnevnik« v polemiki z nami pravi: »Slovenski Narod« danes ni gla-silo vseh slovenskih naprednjakov in mora biti za svojo pisavo sam odgo-voren!« Sram jih je!

+ **Slovanske obstrukcije,** pravi »Narod«, da ne razume. Obstrukciji-sti so obstrukcijo ubili, oče je otroka snedel (!), duhoviči »Narod«. Liberalci naj vzamejo v roke »N. Fr. Presse« 19. t. m. in naj beró. Tam je rešena ta uganka in sicer: »Bilo je mojstrsko delo taktike, ko so gg. Kramar, Šusteršič in Krek slabost nasprotnikovo hitro za-pazili in situacijo takoj izrabili, da so vzdignili roko za udarec, ki je Nemce zadel do mozga.« V istem članku tudi govori zgolj o predlogu Krekovem, ki je zbehal in nepričakovano zadel vse

stranke, še predno se je pojavila re-dakcija tega predloga po Kramaru in drugih. »Vsa zbornica je bila vnetja za Kreka«, piše dobesedno. »Narod« bo zdaj morebiti vendarle razumel, zakaj so češki agrarci obstruirali, če pa ne, tudi nič ne škodi, saj, kar liberalci mi-slijo, nima za nobenega nič pomena.

+ **Vsa javnost** in vsi listi, češki, poljski in nemški, pripisujejo predlog za izpremembo poslovnika poslancem S. L. S., oziroma dr. Kreku in ga ime-nujejo ali predlog dr. Krek ali pa pred-log Krek-Kramar in ne narobe. Je tudi čisto samoposebi umevno, saj je dr. Krek sam v včerajšnjem »Sloven-cu« pojasnil, da je predlog delo »Sloven-skega kluba«, ki se je glede tega do-menil s češkimi agrarci. Le »Narod« tega noče vedeti, kar pa je tudi več kot umevno. Če gre obsojenec k gavgam ne bo hvalil tistih, ki so mu jih tako lepo pripravili. Za naše liberalce je prišel čas joka in kesanja, ker so ves čas, ko se je »Slovanska Unija« zoper vlado bojevala, intrigirali in kozle streljali. Če bi pri »Narodu« vedeli, kako se zdaj liberalci sami iz svoje stranke norču-jejo, bi izšel s črnim robom, kajti Kre-kov predlog ni samo nemške nacio-nalce pobil, marveč pomenja tudi amen slovenski liberalni politiki. Vse, kar zdaj liberalni prvaki v »Narod« pišejo, je le žalba, ampak zelo slaba in ples-niva, ki naj se z njo pri »Narodu« le sami mažejo.

+ **Zbeganost v liberalnem taboru.** Radikalci so pozvali dr. Žerjavo, da mora vsled narodno-radikalnim načelom popolnoma nasprotno politike li-beralne stranke, ki se zlasti sedaj ka-že, izstopiti iz izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke, ker bi ga v nasprotnem slučaju starešinstvo radi-kalnih akademikov označilo za neradi-kalca, ki ne sme zastopati v javnosti radikalcev. Dr. Žerjav je v hudih skrip-cih. Sploh vlada v takozvanem mladem taboru velika nejevolja nad liberalno stranko, ki dela tako brezglavo politi-ko. Seja starešinstva radikalcev se je vršila včeraj, 20. t. m., in je bila jako burna. Vsi so obžalovali nenarodno poli-tiko liberalne stranke in ogorčenje se je obračalo v prvi vrsti zoper »Sloven-ski Narod«, ki je tako pobalinsko pisal zoper slovansko obstrukcijo ter si tako odtujil vse slovanske poslance. Nagla-šalo se je tudi, da je »Dnevnik« veliko boljši od »Naroda« in da »Narod« za-stopla le majhno kliko. Veliko mladih je reklo, da je sploh veliko bolj pameten tisti, ki se pridruži S. L. S., kakor pa popolnoma bankerotni ljubljanski »Narodovi«. Tudi mi smo tega mne-nja ...

+ **Imenitno.** V »Dnevniku« poja-snjuje njegov dopisnik z Dunaja Krek-Kramarev predlog. Najprej ga hvali, pravi celo, da je z njim dobil nemški blok hudo razpoklino, opisuje, kako je med vladno večino kakor blisk udaril, nato pa citira »Narodni Listy«, ki go-vore o dvoreznem meču in končno pravi: »Take in enake pomisleke je imela tudi »Zveza južnih Slovanov«. Končno pa se je vendarle sklenilo, da se klub ukloni večini in glasuje za predlog.« Dobro: »Die Ploj-Gruppe« je bila od začetka proti predlogu, potem se sklenila zanj glasovati in ko je bilo treba glasovati — je pa zbežala! (Vče-raj smo se zmotili glede tega.) V »Neue Freie Presse« beremo med poslanci, ki so se glasovanju odmaknili, tudi sle-deče gospode: Ivanišević, Prodan, Tre-šić, Vuković in še par gospodov, o ka-rih pa rajši molčimo. Zdaj pa reci kdo, da to niso politiki, kakršnih ni kmalu dobiti.

+ **Gospod Tresić** objavlja v »Agra-mer Tagblattu« 20. t. m. svoje filozo-fične misli o Krekovem predlogu. On da je bil in je zoper ta predlog zato, ker se z njim razmere konsolidirajo, ker so z njim prišli na vrh slovenski »kle-rikalci«, ki da bodo dobili ministra in ker je ta predlog — onemogočil tria-lizem! Večje traparije kot je ta, si pač ni mogoče misliti. Kaj pa bi rad gos-pod Tresić? Da bi zgradili Jugoslov-anani barke in po Savi pa Donavi pluli proti Dunaju in s kanoni nanj streljali, potem pa ustanovili jugoslovansko dr-žavo s Tresićem za predsednika? ... Nad hrvaško politiko, kakršna je se-daj, se mora človek res zjokati!

+ **Nadškof Teodorowicz** iz Lvova je poslal dr. Kreku sledečo brzojavko: »Iz celega srca Vam čestitam k Vaši potezi, ki je in bo ostala veliko dejanje za celo mo-narhijo. Teodorowicz, nadškof.«

+ **Stok in jok** v liberalnem taboru je zelo pretresljiv. Liberalci so tako brez glave da včerajšnji »Narod« v notici trdi, da Krekov predlog ni Krekov, v uvodnem članku pa ga sam dosledno imenuje le Kre-kov predlog in zato tudi samo Kreka in »Slovenski klub« napada! Zakaj neki, če ni njegov, ampak bogve čegav? »Klerikalce« zmerja zavoljo predloga, trdi pa v isti sapi,

da predlog sploh ni njihov! Ali je mogoča večja brezmiselnost?

+ **Prihodnji kongres slovenskih častnikov** bo prihodnje leto v Sofiji, kjer se bo takrat vršil tudi vseslovenski kongres.

— **Velike povodnj.** Vipava je preplavila vso dolino. **Povodenj je velika.** Bati se je najhujšega. Most je v nevarnosti. Potrebna je deželna intervencija. Uhod v Vipavo je nemogoč. — Na Črnučah so že hiše v vodi. Sava še vedno narašča. — Ljubljansko barje je vse pod vodo. Barje je podobno velikemu jezeru. — Pri Zalogu je mnogo zemlje pod vodo. Tudi Krka je prestopila bregove. Mesto Kostanjevica je pod vodo.

— **Samoumor v Kamniku.** Ustrelil se je knjigovodja Fajdigeve trgovine z lesom, neki Italijan.

— **Na lovu ustreljen župan.** Na Kočevskem na lovu obstreljeni, 37 let stari župan Alojzij Eisenzopf je na dobljenih poškodbah umrl.

— **Razpust mestnega občinskega sveta v Zagrebu** je baje gotova stvar in se izvrši že dni. Do novih volitev bo vodil občinske posle komisar.

— **Tihotapstvo ob meji.** Poročali smo, da so zaprli dva trgovca v Gorici radi suma, da sta soudeležena tihotapstva, katero se je vršilo že nekaj let ob meji. Aretirali so enega v Krminu, enega v Gradišču. — Na sled »kontrabantom« je prišla laška financa, kakor trdijo laški listi. Okoli 2. ure ponoči 21. novembra t. l. sta zadela dva laška finančna stražnika na neki voz v bližini Vidma; voz je vodil neki Herenegild Rusjan. Aretirali so ga in zaplenili voz; ušla pa sta bila znani tihotapec Peter Pian iz Dolenjenga in neki njegov tovariš. Preprečila sta finančni hitro zaplenjenje nekega drugega voza »kontrabantom« na drugi strani; pripeljali so ta »kontrabant« vendar v Italijo po drugi poti. O Pianu se sode, da je imel velik delokrog ter je bil v zvezi z raznimi v Italiji in pri nas. Prijeli so tudi njega. Iz Avstrije so »izvažali« sladkor, kavo in druge kolonialne reči, »uvažali« pa »vermut«, marsalo itd. To se je vršilo kakih pet let. Sodna oblast ima v rokah že razna pisma in fakture, ki pričajo o obsežnem tihotapstvu. — Izpustili so iz zaporu goriškega trgovca z jestvinami Dominika Miceua, ki je bil aretiran, ker je bil osumljen, da je zapleten v znano utihotapljenje raznega blaga čez mejo.

— **Pasji kontumac v ljubljanski okolici.** Mestni magistrat ljubljanski odredil je s predpisom od 13. t. m. št. 38.484 pasji kontumac za mesto Ljubljano. Zato se na podlagi § 35. zakona o živinskih kugah odreja za občine Vič, Spodnja Šiška, Zgornja Šiška, Ježica, Moste, Dobrunje in Rudnik pasji kontumac do preklica. Psi čuvaji morajo biti vedno priklenjeni, ostali psi morajo imeti prikladne in popadanje zabranjujoče torbe, kadar se nahajajo na prostem. Tudi je prepovedano pse v javne lokale jemati. Kdor se po teh predpisih ne bode ravnal, izgubi psa ter se bode proti njemu poleg tega uvedlo kazensko postopanje.

— **Ceno preskrbo z mesom** so si zagotovili dunajski bančni uslužbenci na ta način, da so potom svojih treh društev stopili v dogovor z mestno veleklavnic, ki se je zavezala, da bo članom oddajala dobro meso za 50 vin. ceneje pri kilogramu, nego je navadna dnevna cena mesu.

— **100.000 K je Schulvereinu** zapustil minoli teden umrl korneuburški mestni zdravnik dr. Peter Krammer.

— **Milo so podražili tovarnarji mila** od 4 do 6 K pri 100 kg.

— **Osješki stavci** so stopili v pasivno resistenco, ker se v nekih spornih stvareh ni doseglo sporazuma med njimi in delodajavci. Štrajk ni izključen.

— **Nesreca v Ribnici.** Dne 20. t. m. zjutraj ob petih se je v Bistrici utopila 62 let stara Marijana Pakiz iz Trškega mlina. Ob štirih je šla po moža v gostilno; ko sta se vračala je na brvi, ki je pri mlinu, padel v vodo najprej mož, a je srečno prilezel na suho. Žena gre nazaj iskat svoj kolec in možev klobuk, pri tem sama izgubi ravnotežje, pade v vodo, ki jo takoj naprej odnese pod grmovje. Mož in še neka druga žena sta jo zastoj iskala s svetilnico. Čez eno uro so potegnili mrtvo iz vode. — Kdo je kriv nesreče? Mož seveda, pravijo ljudje. Toda, kako je županstvo v Ribnici, da so gostilne do zjutraj odprte, kje je žandarmerijsko nadzorstvo, ki se vtlakne v vsako stvar, potrebnih pa ne vidi. Dalje. Kako, da imamo v Ribnici mostove brez države? Seveda županstvo nič ne stori, žandarmerija se boji zameriti visokorodnim purganjem in glavarstvo spl. Liberalno trško gospodarstvo je res vzorno!

— **86-urna državnozborna seja.** V prvem članku je včeraj stavec pomotoma postavil v naslovu namesto 86-

urna seja 76-urno. Nadaljna poročila so to napako itak popravila.

Ljudsko šolstvo.

Imenovani so: Nadučitelj v Zalni Jožef Svetina; nadučitelj v Beli peči Jožef Krauland; učiteljica v Ligojni Marija Jurjevčič; nadučitelj v Št. Vidu pri Ljubljani Ivan Bajc; vodstvo obrtno-nadaljevalne šole obdrži Viktor Mihelič; nadučitelj na Dobrovi Franc Fabinc; učiteljica na ljudski šoli v Kamniku Angela Cenčič; učiteljica na Brezovici Izabela pl. Föderansperg; učiteljica na Rudniku Roza Černe; učiteljica v Planini Ivana Smolej; učitelj v Št. Petru v Ljubljani Ivan Arnshek; učiteljica Albina Golob; učiteljica v Mekinjah Antonija Albrecht.

Ljudsko šolstvo se je letos pomnožilo na Kranjskem za 42 razredov. — Učiteljskih moči je 886, od teh jih je bilo v I. razredu 89, v II. razredu 133, v III. razredu 265, v IV. razredu 398. — Pomaknjeni so s 1. januarjem 1910.: v I. razred: Anton Čadež, Jožef Turk, Frančiška Ileršič, Janez Potrato, Jožef Göderer, N. Bregar-Droll, J. Lokar, J. Svetina, J. Okorn, F. Rozman, M. Cepuder-Zalaznik in F. Kaucky. V II. razred: Gizela Ekel, A. Lah, Izabela pl. Föderansperg, M. Roos, J. Korošec in F. Pehani, B. Schuller, A. Sežun, A. Koncilja-Bauer, P. Sirc, P. Šilc, F. Punčuh, J. Cvirn, R. Horvat, F. Ivanc, I. Bitenc, B. Andoljšek, Ivana Dolinar in F. Kopitar. V III. razred: F. Mikec, A. Slatner-Vičič, E. Kalan, F. Repovš, L. Marn, M. Fajdiga, J. Levstik, K. Hlebec, A. Sila, E. Lapajne, J. Jaklič, J. Štrekelj, L. Dermalj, A. Prevc, M. Achatz-Gorjanc, M. Žgur, F. Fabinc, F. Valenčič, M. Drenik, M. Detela, V. Zirkelbach, M. Levstik-Hecking, V. Zahrastrnik, J. Kos, A. Harmel, A. Pfeifer, Z. Kalan, J. Petrovič, F. Kuhar, M. Turk, A. Turk, M. Carli, J. Kocjančič, Z. Grundner, F. Praprotnik, J. Ambrožič, A. Skulj, M. Peterlin, A. Mally, J. Sbaschnik, F. Lampret, J. Lipovec, M. Barle in J. Cenčič. — V Zgornji Sušici se ustanovi vzporednica. — Pobotnic za draginjske doklade ne bo več treba vsak mesec vidirati pri župnih in občinskih uradih, pač pa morajo učitelji sami zapisati potrebne izjave.

Štaterske novice.

Š **Zopet novo društvo v Gradcu.** V Gradcu so 19. t. m. nekateri bivši člani »Domovine« ustanovili novo društvo »Nada«, ki hoče zbirati tiste graške Slovence, ki niso še pri nobenem društvu. Predsednik je g. Matija Kukman. Kaj se gospodom niso izpolnile nade, ki so jih gojili do »prerajene Domovine«? Gospodje so se že takrat slabo izkazali s svojimi nadami in kaj takega bo zopet z najnovejšo »Nado«. Graški Slovenci, v »Kresu«! — Pristavljamo samo še to-le: Upamo, da gospodu Kukmanu tudi tisti graški Slovenci, ki doslej še niso v nobenem društvu, ne bodo šli na njegov »radikalni lim« — in gospod Kukman naj enkrat za vselej neha s takimi svojimi pojavi, ker drugače bomo graški Slovenci prisiljeni, da mu vse njegove »Nade« enkrat za vselej iz glave izbijemo. Gospod Kukman, dosti je teh spletk — saj sami ne veste, kaj bi radi z vašimi »nadami«. Svetujemo Vamsamo to-le za slovo: — Vaša »Nada« je že splavala po vodi — le plavajte sami za njo, — saj trud brez penziona bo!

Ljubljanske novice.

Ij **Danes ob pol 8. uri zvečer** k javnemu predavanju gosp. prof. dr. Jožefa Grudna v veliko dvorano »Uniona«. Vhod samo skozi Frančiškanske ulice.

Ij **Promoviran** bo jutri, 22. t. m., ob 1. uri popoldne na dunajskem vseučilišču za doktorja prava odvetniški kandidat g. Josip Regali. Naše najiskrenejše čestitke!

Ij **Umrla je** danes, 21. dec., ponoči ob 2. uri v Prešernovih ulicah v visoki starosti 92 let ga. Marija Vesel. Ranjka je bila občeznana in spoštovana trgovka ter je kljub visoki starosti skoraj do zadnjega časa samostojno vodila svojo obrt. Naj počiva v miru!

Ij **Desetletnico igralskega delovanja** bo slavil dne 26. t. m. slovenski igralec g. Hinko Nučič. Ravnateljstvo mu je v priznanje njegove vestnosti dovolilo častni večer. Gosp. Nučič bo tapec Peter Pian iz Dolenjega in neki drami V. Jelenc »Erazem Predjamski«.

Ij **Kinematograf in šolski otroci.** Glede na vlogo društva za varstvo mladine je sklenil c. kr. deželni šolski svet, da se šolski mladini prepove obisk kinematografskih predstav. Samo gotove dni smejo biti predstave za otroke, če posestnik kinematografa prej

predloži program šolski oblasti v obdobju brenje.

Ij **Za slovensko mladino** se priredi dne 25. t. m. popoldne v gledališču krasna opremljena božična pravljica »V sveti noči«, pri kateri sodeluje tudi več otrok.

Ij **V božičnih praznikih** priredi naše gledališče štiri predstave: božična pravljica, opera, opereta in tragedija. Na to opozarjamo goste z dežele.

Ij **Zatvornica** v Gruberjevem kanalu na Prulah je odprta in je voda tako visoko narastla, da je že čez odprto zatvornico polovica desk v vodi in da bo še toliko narastla, da bodo vse deske v vodi. Pričeli so že zatvornico razdirati, toda jih previsoka voda ovira, tako da je zatvornica v nevarnosti.

Ij **Velika plast zemlje** iz Gradu se je utrgala in je hiša Ahlinova, podmače Svečarjeva v nevarnosti, da je ne podre plast na cesto.

Ij **Požari.** Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo bilo je včerajšnji dan dvakrat klicano k požarom in sicer prvič ob pol 2. zjutraj v Novo ulico št. 7, kjer je gorel neki zaboj, napolnjen z gorečim pepelom. Ogenj so že pred prihodom gasilcev pogasili domačini. Drugič je bilo gasilno društvo klicano zvečer ob pol 10. uri k požaru, ki je izbruhnil v prodajalni godne. Horvat v Bahovčevi hiši na Sv. Jakoba trgu. Društvo je prišlo k požaru kakor vedno z znano hitrostjo pod vodstvom načelnika Stricla st. Prišedši na lice mesta, videlo se je, da iz prodajalne prihaja dim, a ključa nikjer ni bilo, ker dotična stranka Horvat stane v Rožni dolini. Gasilci so morali tedaj predreti železne zaves pri prodajalni. Pri odprtju prodajalne valili so se veliki in gosti oblaki dima ter otežili delo gasilcem. Po enournem napornem delu se je posrečilo vsako nevarnost odstraniti, nakar je društvo odšlo in pustilo ondi stražo do danes 9. ure zjutraj. Gorele so različne tvarine in je prilično škoda 600 K. Trgovina je bila zavarovana za 5000 K.

Ij **Umrl** so: Matija Spreitzer, strojevodja juž. železnice v pok., star 76 let; Frančiška Sterle, hišna posestnica v Rožnih ulicah; Jera Kastelic, bivša kuharica; Frančiška Skala, roj. Žitnik, soproga žel. nadsprevoznika; Marija Pengov, delavčeva žena, 60 let; Josip Volbank, delavec, 39 let; Andrej Preželj, delavec, 56 let.

Ij **Po Ljubljani se klati** in prosjači neki fantalin, zdaj pod imenom Dolinar, zdaj pod imenom Lipovšek, ki pravi, da je četrti ali šestdesetlet II. državne gimnazije. Slavno občinstvo se s tem opozori, da je to prekanjen goljuf, ki ni učenec imenovanega zavoda. Naj se torej ne podpira. Ravnateljstvo.

Telefonska in brzojavna poročila.

SLAVA POSLANCEM!

Ilirska Bistrica, 21. decembra. Zivel naš poslanci in njih izborna taktika! Živio Šusteršič, živio Krek! Z nemejenim zaupanjem in navdušenjem gremo za Vami. — »Kmečka zveza«.

LIBERALNI LAHI ZOPER KREKOV PREDLOG.

Trst, 21. decembra. Glasilo laških liberalcev »Piccolo« posveča Krekove mu predlogu uvodnik in o njem pravi, da »je odprl novo dobo notranje zgodovine v Avstriji«. Predlog imenuje »Piccolo« konec nemškega gospodstva, začetek slovenske Avstrije in največjo nevarnost za Lahe. »Piccolo« se boji tudi novega ministra, ki bo po njegovem mnenju Slovenec.

DANAŠNJA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 21. decembra. Današnja seja drž. zbora se je vršila že na podlagi novega poslovnika, katerega sankcijo je priobčila današnja »Wiener Zeitung«.

Dunaj, 21. decembra. Danes se je pričelo s prvim branjem trgovinske pooblastilne predloge. Ako se bo vršilo tudi drugo in tretje branje, se še ne vé, kakor tudi ne, ako bodo notirane trg. pogodbe. Danes se cel dan vrše pogajanja z agrarci.

FRIEDJUNG SE POGAJA.

Dunaj, 21. decembra. Danes dopoldne ni bilo sodnijske obravnave. Dr. Friedjung je uvidel, da je njegovo stališče v procesu nevzdržljivo, zato je pričel s pogajanjem, da bi se pravda na lep način poravnala. V sobi predsednika sodišča so se vršila danes celi dan pogajanja, vendar noče Friedjung dati še nobene brezpogojne častne izjave. Pogajanja se bodo nadaljevala do 4. ure popoldne, ko se zopet prične sodnijska obravnava. Nadejajo se, da do takrat pride tudi iz Berolina poročilo o lamošnjem bivanju prof. Markoviča.

Dunaj, 21. decembra. Ker profesor Friedjung ni hotel brezpogojno preklcati, se je sodnijska razprava danes ob 4. uri popoldne nadaljevala.

RAVNATELJ TRŽAŠKEGA MAGISTRATA UMRL.

Trst, 21. decembra. Tu je umrl v 58. letu svoje starosti večletni ravnatelj tržaškega magistrata dr. Giovanni Artico. Značilno je, da je lani, ko je spravil svojega sina v državno službo, dejal: »Priporočil sem sinu, naj se uči tudi slovenski jezik. Brez tega se v Trstu ne dá več naprejš«.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 21. decembra. Lukacs se je odpeljal na Dunaj, kjer ga bo jutri vladar sprejel v avdijenci. Potrjuje se, da sta Lukacs in Justh sklenila kompromis. Listi pišejo, da je izključeno, da bi se misija Lukacsova izjavila, ker bi v takem slučaju takoj stopil na površje Khuen Hedervary, ki bi takoj sestavil novo ministrstvo.

BUDIMPEŠTANSKO POSOJILLO V LONDONU.

Budimpešta, 21. decembra. Budimpeštanski župan je najel v Londonu posojilo za Budimpešto v znesku dva in pol milijona funtov sterlingov. Listi to ostro kritizirajo, ker je to prvič, da se Budimpešta ni ozirala na ogrsko banko.

VELIK POŽAR.

London, 21. decembra. V veliki konfekcijski trgovini Arding & Copps je izbruhnil velik ogenj. Doslej so dobili sedem mrtvih, 30 je ranjenih. Koliko oseb pogrešajo, še ni znano, ker je bil v času, ko je ogenj izbruhnil, v trgovini 500 uslužbencev in 600 kupcev. Zmešnjava je bila strašna. Škode je več milijonov.

DR. COOKOVI DOKAZI NA KODANJSKEM VSEUČILIŠČU.

Kodanj, 21. decembra. Po desetdnevnem preiskavanju dr. Cookovih listin in dokazov o odkritju severnega tečaja, je izjavila 19. t. m. komisija senatu univerze, da dosedanja dr. Cookovi dokazi ne zadoščajo, da bi se moglo izreči definitivno sodbo. Z ozirom na to se bo bržkone objavilo poročilo, v katerem se bo tudi naznanilo, da na podlagi predloženih dokazov odločilni krogi na vseučilišču ne morejo razsoditi, če je dr. Cook resnično dosegel severni tečaj. Kljub temu danski raziskovalci še niso izgubili vero v dr. Cooka.

RUSIJA SE OBOROŽUJE V VZHODNI AZIJI.

Peterburg, 21. decembra. Rusija na daljnem Vzhodu neprestano prestavlja svoje čete. Iz Irkutska so poslali proti Vzhodu 50.000 mož. Ruske čete štejejo sedaj na Vzhodu okoli 250.000 mož.

Za zopetno hitro pridobitev polnih moči po prestani mrzlici

in drugih slabih boleznih napravi SCOTT-ova emulzija izkušeno najboljšo učinke.

SCOTT-OVA EMULZIJA

Pristna te s to znamko — ribičem — kot garancijam znakom SCOTT-ovega ravnatelj

prijetno diši, je lahko prebavna in jo radi uživajo celo tisti, ki vseh drugih izdelkov ne morejo prenašati. Zatorej je tudi

Scott-ova emulzija

na široko najbolj učinkujoča. Kar se tiče čistosti njenih sestavin in zanesljivosti v učinku, je Scott-ova emulzija popolnoma vzorna in splošno priznana za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah.

3492

1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani oče, ožir. stari oče, stric, svak, tast, gospod

Matija Spreitzer,
strojevodja juž. žel. v p.

danes v ponedeljek, 20. t. m. ob polu 6. popoldne, previden s sv. zakramenti v starosti 76 let, po kratki mučni bolezn mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v sredo 22. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti trg Tabor št. 5. na pokopališče pri sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi sv. Petra.

Prebлага rajnika se priporoča v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 21. grudnia 1909.

Žalujoči ostali.

Ako kašljate

ali težko sopete (astma) poskusite **slavonski želišni sok** iz orlove lekarne v Pakracu. Z izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni. Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus. Ako boleate na **želodčnih boleznih** ali na boleznih na črelih, potem zahtevajte v lekarnah znamenito znane **pakraške želodčne kapljice** in iznebiti se boste kmalu boleznih.

Cena: 1 steklenica slavn. želišnega soka K 1'20.
1 " pakraških želodčnih kapljic K 1'00.
Kdor si teh ne more nabaviti v svojem stanovišču, naj isto naroči iz centrale 3289
Lekarna „pri zlatem orlu“ v Pakracu (Hrvatsko.)
Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Pridno

kuharico

se išče v dobro hišo na deželi. Plača dobra — rodbina brez otrok — kuharica ne kuha za posle.

Službo je nastopiti takoj — najpozneje ob Novem letu.

Ponudbe — z navedbo dosedanjega službovanja, zahteve plače, rojstnega kraja in starosti — pod »kuharica 1910« na upravnitvo »Slovenca«. 3481

Ugodna prilika! Sode od finega špirta

iz hrastovega lesa, krasni izdelek tovarne špirta, zelo močne in trpežne, deloma popolnoma nove, deloma enkrat rabljene po 300, 350, 400, 600 do 700 litrov za takojšnjo rabo vsakih vrst vina najbolje priporočljive, **odda** po prav nizkih solidnih cenah trdka 3320 20 1

lv. A. Hartmanna nasl. Avg. Tomažič
Ljubljana, Marije Terezije cesta

BOŽIČNA PRODAJA!

Radi prevelike
zaloge prodajam

— konfekcijo za gospode, dame, dečke in deklice po tovarniški ceni. **A. LUKIČ** Pred Skofljo 19

ČEŠKI BRIKETI mnogo boljši
ŠLEZIJSKI BRIKETI še boljši

in mnogo težji, radi česar kurjavo z istimi mnogo cenejša. — tedaj ni vse res na hvali v inseratu in cestnodednih lepakih glede mnogo manjvrednih Velenjskih briketov. Kurite tedaj le z znanoizbornimi Českimi briketi in dokaz resnice se bo sam pojavil. Prodaja jih samo **J. Paulin**, zaloga českega premoga in briketov na debelo in drobno, Ljubljana, Nova ulica 3. Založniki v vseh večjih krajih se iščejo. 3473 3-1

H. O. Vogrič, kapelnik. 3397 3-1
Ljubljana, Sočna ulica št. 4. II. nadstropje.

Podučuje glasovir na domu in stanovanjih.
Osebnost se dogovarja s strankami 11-12. predp. 5-6 zveč.

Pozor kmetice in dekleta! V moji le-
karniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je **Kapilol št. II.** Isti deluje, da postanejo asje gosti dolgi in odstranjuje prhljaj (luske) na glavi. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba je, da si vsaka obitelj naroči. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je:

P. Jurišič lekarnar v Pakracu

št. 65. Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s pošt-nim povzetjem. 3290 b

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu doloži 11 ška-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil
(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarnja Piccoli v Ljub-
ljani, c. in kr. dvornega
založnika, papeževega
dvornega založnika. Ena
skatljica 20 vin., 11 ška-
telj 2 kroni. Naročila po
povzetju.

REVMATIČNE protinske bolezni

Trganje v rokah in nogah, stranski bodlaji, križne in hrbtne bolezni, bolezni v členkih in zgibih zdravijo se z uspehom in enostavno z Orkeny-jevim Gaultheria-mazilom. Naroča se po povzetju 1 pušica 1 K 60 vinarjev; 3 pušice franko za 5 K samo v 3291

„lekarni pri Apostolu“ v Budapešti, Josefaring 64, Depot 30.

Posteljno vlago

odstrani zameteno takoj! Slovita priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata naznaniti. Knjižico pošlje zastoj: **Zavod „Sanitas“** Velburg P 347 Bavarsko. 284 13

ZASTOPNIKA

išče večja pivovarna za vpeljavno zalogo, ki naj razpolaga s primerno kavcijo. Ponudbe pod Zastopnik, 3483 poste restante, Ljubljana. 2-1

Naznanilo. Trdka
LENASI & GERKMAN
Stritarjeva ulica št. 4
p. priporoča veliko zalogo ostankov sukna, volnenega blaga in parhanta po znatno nižanih cenah. — Belo blago „Naturel“ en kos 30 m samo 16.— K. 3362 3-1

GRAND HOTEL UNION

Naznanjam p. n. slavnemu občinstvu, vsem gostom in odjemalcem, da točim od danes naprej
vedno svežo izvrstno

bavarsko pivo

Čez ulico nižane cene. 3456 8-1

Ustregel bom p. n. občinstvu v popolno zadovoljnost in kar mogoče najhitreje.

Za mnogobrojen obisk se najviljudneje priporoča **J. Bračič**, ravnatelj hotela „Union“.

GRAND HOTEL UNION

OKAZIJA! Velika božična prodaja pod vsako ceno!

za gospode in dečke: kakor: zimiske paletofe, obleke, ko-
zuhe, pelerine, klobuke in čepice; za dame in deklice: jopice iz pliša in sukna, paletofe, raglane, kostume, pelerine, krila, bluže, boe in mufe.

Angleško skladišče oblek **O. BERNATOVIC** Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnice
Spljet, Celovec,
Serajevo, Trst

- Delniška glavnica -
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica 2

priporoča promese: na kreditne srečke à K 24.—, 2reb. 3/1, gl. dob. K 300.000; srečke za uravnavo Donave à K 12.—, 2reb. 3/1, gl. dob. K 140.000; ljubljanske srečke à K 8.—, 2reb. 3/1, gl. dob. K 50.000; 3% zem. kred. srečke à K 8 1/2, 2reb. 3/1, gl. dob. K 100.000. Vse 4 promese skupno le 47 kron.

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter jih obrestuje po čistih 1/2%

Podružnice
Spljet, Celovec,
Serajevo, Trst

- Rezervni zaklad -
K 350.000.